

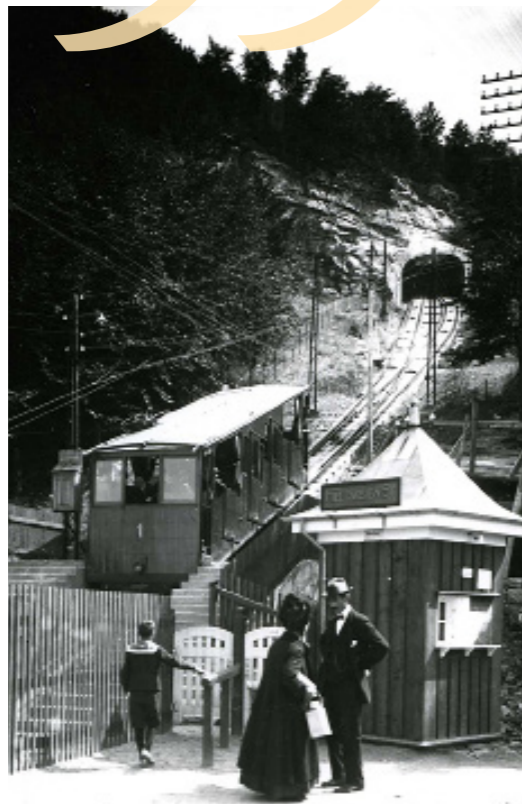
Fjellveien

midt i Bergen

Fra sentrum kan du se veien snirkle seg oppetter fjellryggen som danner rammen rundt Bergen. Nesten fem kilometer lang og med en majestetisk utsikt, lokker den oss ut til alle døgnetstider. For å gå tur, jogge – og sverme.

TEKST: ANNE MARIT HJELME
FOTO: HELGE SKODVIN OG PRIVATE SAMLINGER

Med byens larm og mennesker og travelhet langt under seg.

FLØIBANEN. Fjellveien stasjon kort tid etter åpningen i januar 1918.

FLØIBANEN. En av landets store turistattraksjoner. Krysser Fjellveien ved 114 m o.h. Bygd i årene 1914–1918. Traseen opp til Fløyen stasjon er 850 meter. Her, fra 320 meters høyde, får du et praktfullt utsyn over byen og havnen.

Det finnes mer enn hundre «fjellveier» ulike steder i landet, men Fjellveien i Bergen sies å være noe for seg selv der den ligger som en hylle på veggen over byen – tett omkranset av frodig natur, prangende villaer og yrende fugleliv. Høyden over havet varierer, men ved veiens Fløibanestasjon er den på 114 m.o.h. Likevel fungerer den som en promenadevei midt i byen!

Populær vei

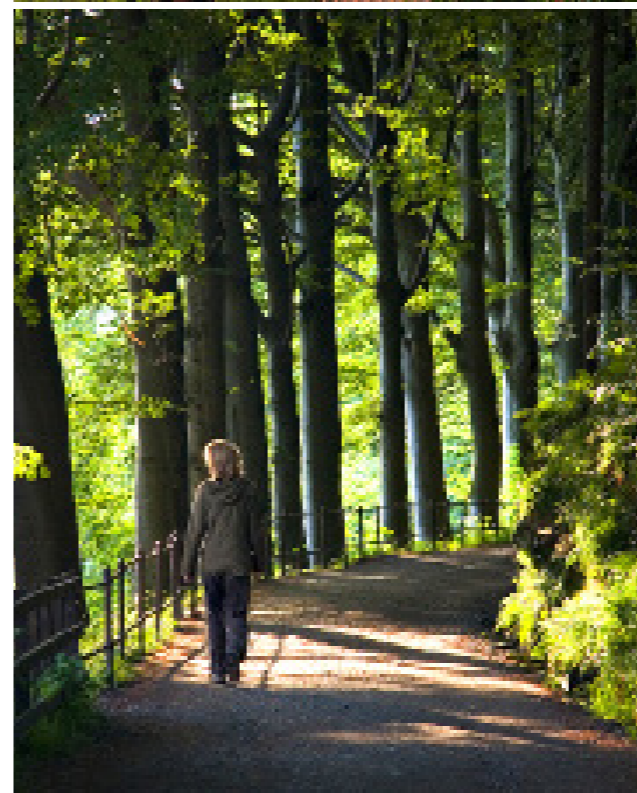
Hver eneste dag hele uken er veien i bruk. Som tilkomstvei for de som bor i området. Som yndet turvei for alle med hund. Som lekearena for barn. Som joggeløype. Som sykkelvei. Som en fredet plett for en stille rusletur i egne tanker. Som en turistmagnet. Som et svermested for gamle og nye elskende.

For ingen steder i og rundt Bergen har gjennom tidene tiltrukket seg flere forelskede par enn nettopp Fjellveien. Ruskende og tett omslynget, i småprat der oppe på «byens tak». Sparkende i grusen, sittende tett ved siden av hverandre på en av de mange benkene langs ruten fra Starefossen til Sandviken. I solskinn, når dagen er fin. I måneskinn, når dagen er blitt kveld. Og med byens larm og mennesker og travelhet langt under seg. De fargerike lysene fra butikker og bygninger ser ut som skinnende fyrverkeri i nattemørket. Byfjorden ligger blank og fin, med Askøy og Øygarden ute i havgapet.

Utsikt til sjøen

Utsikten er så prangende og storslått at byens turister hvert år kommer i tusentall for å la seg forføre. Gjennom årenes løp er vegetasjonen blitt så tett at byen tidvis kan være vanskelig å få øye på. Kommunen har jobbet med å åpne opp igjen skuet, kutte trær og planter, og bedre tilgjengeligheten.

Gjennom hele sommerhalvåret trafikkerer byens «turisttog» strekningen med innlagte stoppesteder. Der kan du også nyte en vaffel, is eller drikke fra kiosken – mens du skuer utover alle broene som binder Bergen sammen, masten på Ulriken, de mange kirketårnene i byen, det indre havneområdet, gamle sjøboder, slakter-

FESTNING. Utsikt mot Sverresborg, Bergenhus og Skoltegrunnskaien. Til venstre Nordnes med Akvariet, med Askøy i bakgrunnen.

PROMENADE. På gjengrodde stier – vegetasjonen vokser vilt og rammer inn deler av den romantiske veien.

tomten, fisketorget, pynten på Nordnes, rådhuset, brannstasjonen, Nordåsvannet, Fjøsanger, de gamle bygningene på Bryggen, Festplassen, de andre byfjellene, båtene som seiler ut og inn, menneskekroppene og bilene som beveger seg som små prikker i bygatene.

Fra Fjellveien kan du se det meste av byen mellom de syv fjell, og vil du enda høyere – ta Fløibanen opp til Fløyen! Til det fineste av alt – den frie utsikten til sjøen. Og hver søndag står det barn på broen ved Fløibanens stoppested «Utsikten» for å se hvilken av de to vognene som viser seg i tunnelen. Den røde eller den blå?

Drammensveien

Det var Bergens Skog- og Træplantningsselskab som sto bak veiprosjektet. Selskapet ble stiftet i 1868 og hadde «træplantning på byens fjælde» som oppgave og formål. Skoleinspektør Ole

STOLTZEKLEIVEN.
I 1935, i de magre trettiårene, ble det igangsatt nødsarbeid for arbeidsledig ungdom. Stien opp til Sandviksfjellet ble steinsatt, hele 801 trinn, til 313,5 meters høyde. I dag er den en av de mest populære turstiene i Bergen, og åsted for motbakkeløpet «Stoltzekleiven opp».

UTSIKTER. Hvor ellers finner du en vei med så mange utsiktspunkter? Mot søndre bydel og Løvsstakken. Mot Laksevåg, Damsgård, Lyderhorn, Kvarven og Askøy. Mot Bergenhus, Skuteviken og Måseskjæret. Herfra kan du se alle bydelene av «det gamle» Bergen.

Irgens var styremedlem og «grå eminense», og fikk veibyggingen med i selskapets program. Fjellveien ble det første store veianlegget.

Til å begynne med ble det søkt kommunen om tillatelse til å bygge en seks alens vei «over det av Andr. Peersen og Hustru festede markstykke». Kostnaden var stipulert til kr 24.000. Kommunen og noen privatpersoner bevilget litt penger, men i det store og hele ble Fjellveien bygget ved hjelp av såkalte samlagsmidler – som var overskuddet på driften av Bergen Brændevinssamlag. Som en følge av dette ble anleggsprosjektet døpt «Drammensveien» lenge før veien fikk sitt offisielle navn. Etter hvert ble den foreslått utvidet og forlenget, og i 1906 sto endelig den 4.634 meter lange veien ferdig. Arbeidet hadde tatt 27 år og prisen ble på 60.000 kroner. Irgens selv rakk så vidt å oppleve ferdigstillingen før sin bortgang.

Små perler

På den tiden var bebyggelsen i Bergen preget av små hus som lå tett i tett i små grender, store sjøboder i fjæresteinene og nydelige lysthus spredt omkring i fjellsiden. Både lysthusene og de store gårdene i fjellsiden hadde fri utsikt til sjøen, slik at en kunne følge aktiviteten på fjorden. De ble derfor populære utfartspunkter for

MINNESMERKET. Det er mange år siden byens siste hest gikk på stallen. «Husk at hesten trenger kvile» er et av byens kjæreste minnesmerke. Det var her Ingeborg ble kysset. At hun svikeyfull forlot sin venn ved Bellevue er en annen historie.

byens befolkning. Lyststedene hadde som regel markområder rundt seg og ble i begynnelsen brukt som sommersteder. Senere ble de gjort om til helårsboliger, og drevet av forpaktere.

Langs Fjellveien kunne bergenserne spasere gjennom de flotte gårds- og jordbruksområdene oppe i fjellsiden. Møte naboer og nyte utsikten.

Veien strekker seg fra Starefossen i sør til Sandviken i nord. Langs hele denne strekningen finnes det den dag i dag en rekke minnesmerker og små «perler» fra fordums tid som forteller deler av historien – selv om mye er gått tapt i forbindelse med bybrannene og gjenoppbyggingen av byen.

Dans og spell

I de gamle bergenssangene fortelles det om liv, dans og sprell i Fjellveien. Ungdommen pleide å trekke opp dit på lørdagskvelden og ta seg en svingom. Der oppe – under lysende stjernehimmel og med månen som speilte seg i Byfjorden, satt de og svermet og avtalte ekteskap. Hvor mange frierier det har vært gjennom tidene, vetes ikke. Men fremdeles er Fjellveien en yndet plass for par som tvinner hverandres hender. Og når snøen faller over de syv fjell, høres latteren og de frydefulle skrikene fra akebakkene fra Fløyen og ned gjennom Fjellveien – helt ned til byen. Da er voksne, barn og ungdom samlet for å renne på kjelke og akebrett nedover svingene, ta banen opp – og renne ned igjen. Barnlig glede, lekende og livsbejaende. Veien til bergensernes hjerter går via Fjellveien!

Kilde: "Gjennom Fjellveien" av Jo Gjerstad